

УДК 632.7:635.9

Терпеньова Ю., студентка

Науковий керівник – доцент, канд. с.-г. наук Кава Л. П.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

e-mail: yul_life@list.ru

ВИДОВИЙ СКЛАД ТА БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НЕСПРАВЖНИХ ЩИТІВОК (*COCCIDAE: HOMOPTERA: INSECTA*) У НАСАДЖЕННЯХ ДЕКОРАТИВНИХ КУЛЬТУР

Відомо понад 100 родів родини подушечниця і несправжніх щитівок, які поширені всесвітньо. В Україні на сьогодні відмічено 22 роди родини *Coccidae*. Подушечниця й несправжні щитівки поширені в усіх ландшафтних зонах України в різноманітних біотопах. Вони живляться на різних деревних, кущових і трав'янистих рослинах, на їх надземних і підземних частинах. Спостерігаються поліфаги й олігофаги. Серед них є спеціалізовані види й роди, пристосовані до життя на певних частинах рослин: *Eriopeltis* на листках злаків, *Psilococcus* під піхвою листків тощо. Розмноження токогенетичне і партеногенетичне. У багатьох видів самці не відомі. Більшість відкладає яйця, є яйцеживородячі види (*Coccus hesperidum* L.). Більшість самиць *Coccidae* відкладає яйця під черевце, яке вгинається і стикається з дуже склеротизованим спинним боком. Таким чином, тіло самки, яка гине наприкінці відкладання яєць, є захисним покривом для них (*Eulecanium*). Інші самиці утворюють яйцевий мішок, розмішений біля заднього кінця тіла (*Pulvinaria*) або в якій самиця повністю занурена (*Eriopeltis*). В останньому самиці після відкладання яєць випадають з яйцевого мішка і гинуть. Відроджені личинки-бродяжки розповзаються й присмоктуються до кормової рослини. Личинки-бродяжки деяких

видів (*Parthenolecanium corni* Bouch.) мігрують з гілок на листки й живляться до осені. Восени вони знову переходять на гілки. Після двох або трьох линянь личинки перетворюються на самиць. Статова диференціація виявляється у личинок останнього віку.

Метою наших досліджень було вивчення видового складу та біологічних особливостей розвитку несправжніх щитівок у насадженнях декоративних культур ботанічного саду ім. акад. О.В. Фоміна Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

У результаті досліджень в умовах ботанічного саду нами виявлено 7 видів несправжніх щитівок: акацієва несправжня щитівка (*Parthenolecanium corni* Bouch.), кокус м'який (*Coccus hesperidum* L.), туєва несправжня щитівка (*P. fletcheri* Cock.), філіпія калинова (*Filippia viburni* Sign.), караганова несправжня щитівка (*Eulecanium caraganae* Borch.), пульвінарія глодова (*Pulvinaria oxyacanthae* L.), пульвінарія тополева (*P. popul* Sign.). Серед них домінуючим видом була акацієва несправжня щитівка – її частка відносно інших становила 47,6 %. Другим за чисельністю був кокус м'який – 17,8 %. Частка інших становила: туєва несправжня щитівка – 11,3 %, караганова – 8,4 %, філіпія калинова – 6,6 %, пульвінарія глодова – 5,1 %, пульвінарія тополева – 3,2 %.

УДК 634.11:634.13:631.52

Толстолик Л. М., канд. с.-г. наук, стар. наук. співроб., зав. відділу**Красуля Т. І.**, канд. с.-г. наук, стар. наук. спів роб.

Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф. Сидоренка

e-mail: selecplod6@mail.ru

СОРТИ НАСІННЯЧКОВИХ КУЛЬТУР – КОМПЛЕКСНІ ДЖЕРЕЛА ЦІННИХ ОЗНАК

Прийняття ефективних селекційних рішень базується на даних про особливості прояву господарсько-біологічних ознак вихідних форм в конкретних умовах. Найбільший інтерес представляють зразки з високими показниками комплексу селекційно-цінних ознак. З метою виявлення таких сортів проводили вивчення генофонду яблуні і груші, який складається відповідно з 215 та 109 зразків. Виділений ряд носіїв комплексу ознак, серед яких сорти яблуні Мінкар – джерело слаборослості (2,0 м), стійкості до борошнистої роси (7 балів), скороплід-

ності (вступ у плодоношення на 3-й рік), високої врожайності (12,8 кг/дер.), високих смакових якостей плодів (9 балів); Старт – слаборослості (2,4 м), стійкості до парші та борошнистої роси (7 балів), посухостійкості (9 балів); Малахіт – посухостійкості (9 балів) і великоплідності (180,0 г); Грив Ред, Лорд Ламбурне та Мавка – стійкості до парші (8-9 балів), високої врожайності (12,7-16,4 кг/дер.). Імунітет до парші (ген V_r) з високою посухостійкістю (9 балів) і тривалою лежкістю плодів поєднає сорт Флоріна, із схильністю до щорічного плодоношення, високою врожайністю